

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ЗВАНИЧНИ ЛИСТ ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Год. XVIII.

НЕДЕЉА 19. МАРТА 1900.

Број 13.

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАН-ПУТ

ПРЕПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

ЦЕНА:

За Србију на годину 6 динара
на пола годину 3 „
За стране земље на годину 9 „

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ

Београд, 16. марта 1900

Његово Величанство Краљ Ми-
лан, армијски ђенерал, командант ак-
тивне војске, приспео је 12. тек. мес.
у подне засебним возом у Београд
у пратњи Своје свите.

РАД ОДБОРА ОПШТИНСКОГ

РЕДОВНИ САСТАНАК
17. Фебруара 1900 год.

Председавао председник општине г. Ант. Пантовић; при-
суствовали чланови суда: г.г. Стеван Ивковић и Коста
Симић; од одборника били: г.г. Мих. Јовановић, Јован Пет-
ровић, Си. Илић, М. Н. Клидис, П. Новаковић, Атанасије Пет-
ровић, Ј. Алкалај, И. Козлић, Дамњан Стојковић, Ђока
Тошић, Ђ. Соколовић, А. Н. Кремановић, Н. Спасић, Мих.
Михаиловић, Јанаћ М. Јанковић, Ђ. М. Станојевић, Мита
Петровић, Д. Тадић.

(Свршетак)

XIV

По прочитању акта општинског књиговод-
ства АБр. 6895/99, — одбор је решио,

одобрава се кредит у четрдесет и
једну хиљаду шест стотина осамдесет и
два динара и осам пара дин. за исплату
осветљења из 1897 и 1898 год.

ТРГОВИНСКИ ЦЕНТРИ И ДРУМОВИ

по
СРПСКОЈ ЗЕМЉИ

НАПИСАО
КОСТА Н. КОСТИЋ

(наставак)

У срп. нар. песм. *Стојни Београд*, престо-
ница Јакшића.¹⁾ У шајкашким исправама: *Доњи*
или Српски Београд.²⁾

Извршеност географског положаја (на
главном улазу у Балк. Полуострво, као
почетна тачка Цариградског Друма) до-
носила је, да Београд буде кроз векове
један од најглавнијих места на Балк. По-
луострву.

У Ср. В.-у; док визатински војници
гледаху таласе српских река, визатински
трговачки каравани са цариградским фаб-
рикатама и индиским производима, воћем
и зачинама, путовима преко Београда ишли
су дубље у Средњу и Северну Јевропу,
да одавде врате преко Српске Земље јев-
тине сировине. Знаменити трговински од-

Издатак овај да се исплати из ре-
довних трошаринских прихода за ову год.

XV

По прочитању акта општ. књиговодства АБр.
1040, — одбор је решио,

одобравају се накнадни кредити и то:

1. на осветљење канцеларија елек-
триком за 1899 год. три стотине двадесет
и осам динара и шесет пара дин., која
сума да се исплати из општине готовине
и покаже у рачуну за 1899 год.; 2. на
осветљење вароши и парка калимегданског
за 1899 год. једна хиљада стопедесет и
шест динара и деведесет и пет пара дин.;
која сума да се исплати из редовних при-
хода општ. трошарине за 1899 год. и по-
каже у рачуну за исту годину.

Да се за ово решење изиште надлежно
одобрење Господина Министра финансија.

XVI

По прочитању акта Милана Јовановића
двор. фотографа ГБр. 108, којим тражи да му
општина београдска плати 480 дин. за израду
фотографских снимака зграде основне школе на
дунавском крају за париску изложбу и по про-
читању извештаја грађевинског одељења и месног

носи између Бугарске (док њихова власт
допираше до Мораве) и Византије са Вел.
Моравском вршили се једино овим дру-
мом преко Београда.¹⁾ У XI. и XII. в.
Београд је био знаменито место, око кога
су се упорно отимали: Византинци, Ма-
цари, Бугари и Срби; у XII. в. Београд
је био поглавито у рукама Мацара; али
већ у XIII. в. заузеле га Срби.²⁾

Ипак је Београду овом дугом времену раз-
мирица био гласовит трговински град. Је-
дан крсташки путописац из XII. в. назива
богатим и добрим градом.³⁾ Крсташки су се
у Београду одмарали и снабдевали сва-
коврсном храном.⁴⁾ Бугарски цар Асен II
допусти Дубровчанима да могу слободно од-
лазити трговинским пословима и до Бео-
града.⁵⁾ У Београду је тада била влади-
чанска столица.⁶⁾

Док је био у српским рукама Београд
је лепо напредовао, особито за владе срем-
ског краља Драгутина, који Београд учини
једном својом престоницом, за време Цара
Душана и Деспота Стевана. Д. Стеван,
заузе Београд почетком 1403. г. као на-

рачуноиспитача на истом акту, — одбор је
решио,

да се Милану Јовановићу, дворском
фотографу, исплати из општ. касе четири
стотине осамдесет динара за израду фото-
графских снимака основне школе на ду-
навском крају за париску изложбу.

Овај издатак да се учини из буџет.
партије бр. 157 на ванредне и непредви-
ђене расходе.

XVII

На предлог општинског суда АБр. 976, —
одбор је решио,

да се сума од шест стотина два дин.
и седамдесет и пет пара динарских пре-
несе са буџетске партије бр. 34 на пар-
тију непредвиђених расхода бр. 149 за
1899 годину.

XVIII

Председник износи одбору на решење молбу
Наталије Првуловићеве, Софије Првуловићеве и
Јована Првуловића, деце пок. Ђорђа Првуловића,
бив. службеника државне трошарине, којом траже
новчану помоћ. По прочитању те молбе АБр.
975, — одбор је решио,

пуштени и разорени турски плен;¹⁾ подиже
га из развалина; утврди га; у њему подиже
много знатне грађевине; учини га својом
престоницом; трг беше онда, као и доц-
није за дуго време, на дунавској страни;
старо прочишћено и уређено римско при-
станиште беше утврђено кулама, које су
биле спојене ланцима испод воде; при-
станиште је могло примити до 20 лађа;
Београђани су имали у Србији знатне
трговинске повластице, а Деспот им је
израдио трговинске повластице и у Ма-
царској; те су повластице учиниле да Бео-
град постане многољудна трговачка варош;
тада је у Београду била једна дубровачка
колонија.²⁾

Под српском влашћу Београд је остао
све до смрти Д. Стевана (1427 г.) када
га заузеле Мацари. У мац. је рукама
остао све до 1521. г., када га опет Турци
заузеле.

Под Турцима, особито у XVI. в. Бео-
град, „глава београдског пашалука“, беше
један од најзнатнијих трговинских градова
пространог Турског Царства. У XVI. в.
Београд је имао са свим источњачки тип.

¹⁾ Вук, Пјесме к. II. с. 239., 597.; к. III. с. 52.

²⁾ Гласн. к. VI. 2. од. с. 290.—291.

¹⁾ Heerstrasse 75—76. Гласн. к. XXXIII. с. 217—220.

²⁾ Heerstrasse с. 82., 84., 103., 104., 107.

³⁾ Rad. к. XLII. с. 117.

⁴⁾ Јб. с. 75—76.

⁵⁾ Mon. Serb. с. — Шаф. Pam. L. с. 2.

⁶⁾ Гласник к. VII. с. 146.

¹⁾ Ст. Новаковић, Срби и Турци с. 312—313., 319.

²⁾ Гласн. к. XXVIII. с. 406—407.; к. XLII. с. 272.,
286—288. — Rad. к. XLII. с. 172—173. — Чуп. Годишњ.
к. XIV. с. 56—58.

да се Наталији Првуловићевој Софији Првуловићевој и Јовану Првуловићу, сирочадима пок. Ђорђа Првуловића, бив. службеника државне трошарине, издаје из општинске касе за време од првог фебруара па до конца месеца јуна тек. год. на име помоћи шесет динара месечно.

Овај издатак да се учини из буџет. партије бр. 86 на издржање општинске сиротиње.

XIX

По прочитању одлуке одбора општинског АБр. 5644/99 донесене у седници одбора од 29. Јула 1899 г. којим је одобрено И. Бајлону и синовима да могу положити цеви за довод воде из Дунава за њихову пивару под погодбама означеним у извештајима грађевинског и водоводног одељења, с тим да нису дужни давати општини из ових цеви воде за поливање улица, као што је грађ. одељење било предложило. И по прочитању извештаја водоводног и грађевинског одељења ГБр. 2801/99 којим су учинили извесне измене у раније означеним погодбама, на које су И. Бајлони и синови пристали — одбор је решио,

у вези ранијег решења по овој ствари одобрава се И. Бајлони и синовима да могу положити цеви за довод воде из Дунава у своју пивару, а под раније означеним погодбама од водоводног и грађевинског одељења са том изменом, да са полагањем цеви иду бачванском улицом испод електричне централе а за тим добрачином улицом до Душанове.

XX

Председник износи одбору на решење молбу Х. Мунка, фабриканта шпидијума, којом тражи да се ослободи плаћања општ. трошарине она кода, на којима он износи шпидијум на железничку кланичну станицу, па се иста после празна враћају у варош. По прочитању те молбе и извештаја Управе општ. трошарине АБр. 802, — одбор је решио,

да се ова молба као неумесна одбади, пошто је железничка кланична станица ван трошаринског реона.

XXI

По прочитању молбе Драге Ђорђевиће управитељице школе вештачких женских радова

Куће у вароши и подграђима биле су усред лепих вртова. Многе мошеје; купатила, коњушнице, каравансераји, безестани; турска нечистоћа и немарност, масе лених паса по улицама; све је то чинило источњачки колоритет ондашњег Београда. Од неколико каравансераја најлепши је био каравансерај Мехмеда Соколовића. У овоме је каравансерају био смештен безестан, магацини и продавнице, квартири за трговце и коњушнице око калдрмисаног дворишта. Главни је део вароши био поред Дунава; а и по слемени протезала се варош. Поред Саве беху убојна слагалишта и предграђе у коме становаше крајња сиротиња и Цигани. Најживљи и најзнатнији део вароши био је онај, у коме су се налазили трговачки дућани и разне занатске радионице. Занатлија је било разноврсних: кројача, ножара, сукнара, обућара и др. Међу трговцима најзнатнији су били Дубровчани; али сем њих је било и доста Јевреја, који су такође водили трговину. Дубровчани су имали најлепше и најбогатије дућане. Дубровчани су имали знатне трговинске повластице. Имали су свога брата. Пигафета бележи да Дубровчани имају подземну цркву а Вратислав с Митровица да београдски католици врше службу божију у једној простој кући. Бео-

АБр. 1096; којом тражи помоћ у дрвима за поменућу школу а за 1900 год. одбор је решио,

да се ова молба одбади, пошто је овој школи буџетом за ову годину одређена новчана помоћ.

XXII

Председник извештава одбор, да је Светозар Влајковић, вештачки столар, према одлуци одбора од 22. јануара ове год АБр. 9797, позват да изложи услове под којима би хтео, да му општина уступи своје земљиште стари сењак у службеност за извесно време а за подизање радионица и магацина и смештај израђеног и неизрађеног материјала вештачког столарства, да је он поднео акт, којим тражи то општ. земљиште на педесет година бесплатно, а за наведену цел.

По прочитању тога акта АБр. 1091, одбор је решио,

да се ова молба као неумесна одбади.

XXIII

По прочитању акта управе града Београда ГБр. 3015 односно експропријације плаца Браће Илића и осталих на бив. варош капији као и по прочитању реферата грађевинског одељења на истом акту, — одбор је решио,

да се према ранијој одлуци одбора од 21 и 29 јануара 1899 г. ГБр. 3558 изврши експропријација целокупног имања Браће Илића, Стевана Вељановића и Петра Анастасијевића па да се иста имања поделе у три плаца и да се овај предмет са плановима надлежним путем пошаље Господину Министру грађевина на одобрење.

XXIV

Председник износи одбору на решење молбу Владимира Родовића, кадета VII. разреда кадетског корпуса у Нижњем Новгороду, сина пок. Љубе Родовића бив. општ. службеника, којом моли за новчану помоћ.

По прочитању те молбе АБр. 517 одбор је решио,

да се Владимиру Родовићу, кадету VII. разреда кадетског корпуса у Нижњем Новгороду, изда из општ. касе на име помоћи шесет динара у злату, пошто се суд надлежним путем претходно извести: је ли исти доиста ђак поменуће школе.

градско је становништво било састављено из Турака, Срба, Јевреја, Маџара, Грка и Цигана. У Београду је онда било доста војних заробљеника (понајвише Италијана), који су Турцима зидали у Београду разне грађевине. Цела ондашња трговина у Београду састојала се у размени артикала: Из унутрашњости Балканског Полуострва преко Београда извозиле се у Ср. Јевроцу и Италију различите сировине, а отуда уносили се у Турско Царство разни јевропски фабрици. По Павлу Рубигали (1544 г.) и Вратиславу с Митровица (1591 г.) на београдском тргу у XVI. в. продавало се робље. Била је нарочита зграда, где се излагало робље на продају. Срби урођеници су у XVI. в. чинили знатан део београдског варошког насеља. За своје религијске потребе и обреде имали су 4 свештеника, просте људе, који су се бавили и занатом (београдски прота радио је и бојаџилук).¹⁾ У XVI. в. у Београду се налазила једна ћириловска штампарија за штампање црквених књига.²⁾

¹⁾ Rad. k. LXXI. c. 19—20.; k. LXXXIV. c. 85—87.; k. C. c. 94—95., 133—135., 139.; k. CXII. c. 215., 216.; k. CXIV. c. 15., 16., 55., 60., 61., 86., 87., 89.; k. CXXIX. c. 5., 9., 22—23. — Schweiger c. 36—37. — Aug. Gisl. Busb. D. Leg. Turc. c. 33—37. — Starine k. XXII. c. 182—183. — Ср. Heerstrasse c. 122—123. —

²⁾ Спом. Обод. Прославе с. 64—65.

Овај издатак да се учини из општ. готовине за ову годину, пошто се за ово изиште надлежно одобрење Г. Министра финансија.

XXV

По прочитању извештаја комисије за практично клање, које је извршено на ново подигнутој општ. кланици, — одбор је решио,

прима се у свему овај извештај већине комисије са изменом, која се састоји у одвојеном мишљењу члана суда г. Косте Симића. Да се одмах приступи наплаћивању уговором прописане таксе за клање стоке на новој општинској кланици као и да се у споразуму са српским акционар. друштвом за клање стоке и прераду меса, пропише потребан правилник, који да се поднесе одбору на одобрење. У комисију за прописивање овог правилника да уђу: члан суда г. Коста Симић, одборници г. г. Дим. Тадић, Др. Војислав Суботић, млађи, општ. марвени лекар г. Свет. Терзић и месар Лудвик Рис.

О овоме да се извести и друштво.

XXVI

По прочитању акта управе града Београда АБр. 971, којим спроводи суду молбу дрварских тргована са Саве, којом са разлога у истој изнесених предлажу, да им се за сместиште дрва уступи извештан простор у бари Венецији између железничке станице и општ. дрварских плацева, да исти о своме трошку наспу и за извесно време у накнаду за то бесплатно уживају, а по том да општина као господар истог располаже истим земљиштем и приход са истог ужива, — одбор је решио,

да председништво са одборницима г. г. Костом Др. Ризнићем, Пером И. Јовановићем и Дамњаном Стојковићем, изађу на лице места и прегледају ово земљиште, споразумеју се са овим дрварским трговцима колико земљишта хоће, под каквим погодбама и за које време. У опште да проуче овај предлог, као и да ли се исти може без штете по општ. интересе усвојити, па по довољном проучењу овог предмета

И у XVII. в. Београд беше велики трговачки град. По Хаџи-Калфи имађаше до 100 џамија с вртovima у наоколо, 10 купатила, много ханова, 2 безестана, у којима се продавала најскупља роба. У једној релацији из XVII. в. Београд се рачуна у ред главних градова на Балк. Полуострву. Бенети рачуна у Београду 50.000 становника, а Морозини 12.000 кућа. Улице су биле калдрмисане великим и крупним камењем, а покривне беху даскама. Улице беху учичкане малим трговачким и занатлиским дућанима. Изван вароши протезаху се пространа прљава предграђа. У опште изглед Београда у XVII. в. мало се изменио од изгледа у XVI. в. На саставу Дунава и Саве још рађаше пристаниште, а до њега рибарски трг и царинарница. Београд беше насељен Турцима, Србима, Јеврејима, Јерменима, Циганима. Дубровчани још беху главни трговци и вођаху велику трговину. Из свог града доношаху разне прерађевине, нарочито сукно, а из Маџарске и Турске извожаху у Италију: коже, вуну, восак, живу. По једном извештају упућеном папи Иноћентију XI. (1680. г.) у Београду је било 600 католика а међу њима је било највише Дубровчана. Број католика Еј подиже на 800, а Таверње бележи, да католици у Београду

поднесу одбору извештај са мишљењем ради решења.

XXVII

По прочитању акта Мил. Рувидића, архитекте, Гбр. 11, којим извештава суд, да је одбора изабран био да изврши преглед планова за општ. кланицу, коју је подигло срп. акцион. друштво за клање стокe и прераду меса, да је у своје време исте прегледао и предузео надзор над извршењем ових грађевина, да су исте готове и да му према обрачуна који износи у том акту припада на име хонорара 1820 дин.

Пошто је раније примио аконто овог хонорара 400 дин. тражи да му суд изда на име аконто тог хонорара још 400 дин., — одбор је решио,

да ужи одбор, у који да уђу одборници г. г. Иван Козлић, Милутин Ј. Божић и Никола Спасић са шефом општ. грађ. одељења прегледају обрачунае коштања зграда нове општ. кланице и према томе, одреде количину овог хонорара, па по том поднесу извештај одбору ради решења и исплате овог хонорара.

XXVIII

За остале предмете стављене на дневни ред за данашњу седницу и то: тражење управе општин. трошарине нарочитог кредита за ову годину на награду пошт. чиновнику, који наплаћује трошарину на пошти; молба Косте М. Ђурића, комисионара, да му општина уступи извесно земљиште у Бари Венецији путем процене; одобрење кредита за исплату штампања у засебној књизи темата „Трговински центри и путеви“; просецање Влајковићеве улице; и одобрење кредита у 150 динара за упис општине за члана добротвора књижевне задруге, — одбор је решио,

да се ови предмети ставе на дневни ред за идућу седницу.

РЕДОВНИ САСТАНАК

24 фебруара 1900 г.

Председавао за председника општине члан суда г. Стеван Иковић, присуствовао члан суда, г. Коста Симић, одборника били: г. г. Н. Петровић, П. Новаковић, Јован Петровић, Ђ. М. Станојевић, А. Петровић, Младен Николић, М. Клидије, Благоје Милошевић, Ђока Тошић, Стојан Пајкић, Сима Николић, Богоје Јовановић, Јанаћ М. Јанковић.

I

Прочитан је записник одлука седнице држане 17. фебруара тек. год. и примљен без измене.

имају два капелника. После 1667. г. Дубровчанима почеше моћно конкурисати Срби, Јевреји, и Цинцари а особито Јермени, којих је било доста па су чак имали и своју цркву. За њих Дг. Браун вели да су поштенији и отворенији од Грка и Јевреја. Београд је стајао у трговинским односима и са Бечом. Бечко Оријенталско Трговачко Друштво¹⁾ имало је своју агенцију у Београду.²⁾ У XVII. в., знаменито је, да се у Београду јављају и трговци Срби Босанци, који су много конкурисали дубровачкој трговини. Због трговачке саревњивости и неких црквених ствари (због неке капеле) много су се свађали Дубровчани и Босанци.³⁾ Најзад, 1659. г., они

¹⁾ Compagnie Orientale de Vienne, Wienerische—Orientalische Compagnie.

²⁾ Rad. k. LXXXI. c. 19.; k. CXII c. 178.; k. CXVI. c. 90—91.; k. CXXIX. c. 57—59. — Benaglia, Reissbeschreibung s. 28—29. — Споменик IX. c. 35—36.; XVIII. c. 63—65. — Theiner, V. M. Sl. Mer. t. II. c. 212 — Чуп. Год. к. XVII. c. 79., 106—107. — Heerstrasse, c. 123. — У путоп. писм. Бов. Хијероманија од 1659. г. Nissa. città molto grande... Questi popoli sono la mag. parte Turchi, alcuni Rasciani et Ebrei e pochissimi cattolici i quali sono mercanti Ragusei... Мак. Памят. т. I. c. 394—395.

³⁾ Mon. Spect. v XXIII. c. 401—402., 406—408. Београдски католици 6. фебр. 1631. моле Св. Конгрегацију да избере „personam idoneam, quae nalebat linguam illyricam vel ungaricum, et non sit neque ragusina, neque dalmatina, nec denique bosnensis“; ratio quare non Ragusens, qui cum Bosnensibus contentperet ob capllam Belgradi; non Bosnensis ob eandem contentionem, non Dalmatinus, ne trahat merces, quae solent exportari Ausoniam ad loca Venetorum. Јв. 2, 1297. c. 404—405.

II

По прочитању акта управе града Београда и њених одељака Абр. 1256, 1527, 1528, 1531, 1583, 1584, 1585 и 1693, — којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио,

да су доброг владања а средњег имовног стања Јеротије Марковић, каф. код „Штајнбруха“; Васа Петровић, заступник осигурав. друштва „Норд Бритиш и меркантиле“ и бив. агент београд. агенције I. срп. повл. бродарског друштва; Стеван Бакша, колар; Драгутин Ж. Ђорђевић, рачуноиспитач Гл. Контроле; да су му непознати: Милан Батикић, надничар; Васа син Гавре Буљукића, радника фабрике дувана; Ранко син Исе Татића, бив. оvd.; Марко син Јоце Вуковића, надничара; Максим син Петра Решића, рабаџије; Живан Весић, Аврам Поповић, писар државне штампарије; Христина жена Милана Русова, надничара; Мирко Гавриловић, званичник управе града Београда; Јован Гавриловић, бив. служитељ; Петар Коркоделовић, железничко-царински посредник; Катарина жена Петра Коркоделовића, жел. царинског посредника и Михаило Михаиловић, звани „Фике“ бив. телеграфист.

III

По прочитању молбе Филипа Гиздавића, трошаринског финансиа и мишљења управе општ. трошарине Абр. 1542, — одбор је решио,

одобрава се молиоцу двадесето дневно осуство, које да му се рачуна од дана кад му истече осуство које му је суд одобрио решењем својим од 23. фебруара тек. год. Абр. 1634.

IV

По прочитању акта управе општинске трошарине Абр. 199, и извештаја месног рачуноиспитача Абр. 383, — одбор је решио,

одобрава се управи општ. трошарине за ову годину кредит од шесет динара за плаћање награде поштанском чиновнику, који наплаћује општинску трошарину на

дођоше до споразума.¹⁾ Г. 1625. у Београд би пренета столица смедеревског бискупа.

На раздобљу XVII. и XVIII. в., у времену готово монотоних ратовања између Турске и Аустрије, Београд, непрестано отиман, почиње нагло опадати. Последице опсада и бомбардовања биле су веома штетне по трговину и спољни изглед Београда. Подграђа на Сави и Дунаву биваху спаљивана и пустошена и Београд постаде у XVIII. в. нечистом, олупаном и бедном вароши. Аустријанци (1718—1739. г.) су настојали да подигну Београд. Тога ради они му дадоше општинску самоуправу.²⁾ У Београду се тада поче развијати западни, комотнији живот;³⁾ али је онда било скупо живети у Београду.⁴⁾ Немци, чак, почеше у Београду кувати пиво за Турке и Србе.⁵⁾ Београд је онда био подељен на три дела. Од слемена до Дунава протезала се *Водна, Немачка* или *Доња Варош*; по слемени:

¹⁾ Конвенција између Дубровчана и Босанаца од 14. Јан. 1659. г. штампана у М. Spect. v. XXIII. §. 1430 c. 490.

²⁾ М. Петровић, Финансије к. I. c. 48.

³⁾ Гроф Вирмонт пролазећи кроз Србију после Пожаревачког Мира, гледао је у Београду позоришне комаде Њиџенију и Беренику. Ger. Corn. v. d. Driesch, Itin, c. 42.

⁴⁾ Гласник к. III. 2. од. c. 302.

⁵⁾ М. Петровић, Финансије к. I. c. 43.

пошти. Да се умоли Господин Министар грађевина, да би изволео наредити дотичном поштанском чиновнику, да ову трошарину што ревносније наплаћује.

Издатак овај да се учини из прихода трошаринског за ову годину и покаже у рачуну за исту годину, пошто се за то изиште надлежно одобрење Г. Министра финансија.

V

По прочитању акта Косте М. Ђурића, комисионара, Абр. 1170 којим тражи да му општина уступи од свога земљишта у Моравској улици, колико је потребно према регулац. плану те улице, и по прочитању извештаја грађ. одељења по истом предмету, — одбор је решио,

да се овај предмет упути грађевинском одбору да изврши процену овог општин. земљишта које би се имало молиоцу уступити па по том да се исти предмет са проценом изнесе одбору на решење.

VI

Председавајући извештава одбор, да је одбор општински у седници својој од 15. јуна 1898 год. решио, да се видовдански темат: трговачки центри и путеви по српској земљи у нашем средњем веку и у турско доба, који је награђен првом видовданском наградом одштампа у општинским новинама и у засебној књизи, али да том приликом одбор није решио одакле да се плати ово штампање у засебној књизи поменутог темата.

Да је општински суд извршио то решење одбора, да су књиге одштампане и да их треба платити. Моли одбор да изволи решити одакле да се ово штампање исплати.

По саслушању тога, — одбор је решио,

одобрава се општинском суду да може из партије на непредвиђене потребе и расходе за ову годину исплатити пет стотина тридесет динара за штампање и повез видовданског темата трговачки центри и путеви по српској земљи у нашем средњем веку и у турско доба, који је у 1898 г. награђен првом видовданском наградом, а који су израдили Јован Ердељановић и Риста Т. Николић, философи.

Горња, Српска или *Грчка*¹⁾ *Варош*; а поред Саве: *Савска Варош*. У Српској Вароши били су базари, каравансераји, безестани, дућани. Трговину су водили поглавито Срби и Грци; али се већ 1709. г.²⁾ у Београду јављају и Јермени. Трговци су извозили: дрва, лој, восак, зејтин, бадем, суво грожђе, памук, свилу, вуну, кафу, вино, марву, свиње, а увозили: чоху, гвожђе, челик, стакло, косе. Само од преноса при увозу и извозу Београд је у XVIII. в. имао на 15.000 дин. год. Пристаниште је још непрестано било на Дунаву.³⁾ Саобраћај са Земуном одржавао се понтонским мостом, који се под закуп давао.⁴⁾ У Доњој Вароши, где је подигао себи двореве Евђеније Савојски, налазила се немачка колонија од 400 породица, и државна немачка гимназија са професорима језуитима.⁵⁾ У Београду се за аустријске владе држали српски „генерални конгреси народни.“⁶⁾ Срби су имали свога митрополита. Београдски Митрополит Мојсије

¹⁾ Sc. Православна.

²⁾ Гласник к. III. 2. од. c. 128.

³⁾ Гласник к. V. c. 118—121. к. III. к. III. 2. од. c. 57. Чуп. Год. к. VII. c. 249—250.; к. VIII. c. 118—121. — Споменик XIII. c. 102—103. — Ср. Heerstrasse c. 123.

⁴⁾ М. Петровић, Финансије к. I. c. 37.

⁵⁾ Јв. 46—47, 50.

⁶⁾ Гласник к. III. 2. од. c. 30—54.; к. IV. 2. од. 136—141., 237—239. —

VII

По прочитању решења општ. суда АБр. 8536/99 којим је општина београдска уписана за члана добротвора књижевне задруге, и по прочитању извештаја ликвидатора и месног рачуноиспитача по истом предмету, — одбор је решио,

одобрава се општ. суду да може из буџетске партије на непредвиђене трошкове и расходе за ову годину учинити издатак у једну стотину и педесет динара за упис општине београдске за члана добротвора књижевне задруге.

VIII

По прочитању акта Г. Министра грађевина ГБр. 2935 којим преко управе града Београда извештава суд, да не одобрава молбу суда о не-просецању Влајковићеве улице и наређује, да се за сада што пре просече иста улица бар између Косовске и Хилендарске а доцније кад општини буде могуће и даље преко Хилендарске улице, — одбор је решио,

да се овај предмет одложи за доцније кад општина буде имала за ово буџетске могућности, јер јој је за сада према средствима, којима на ову целу располаже не могуће ово просецање извршити. Да се о овоме извести и Господин Министар грађевина.

IX

За остале предмете стављене на дневни ред за данашњу одборску седницу и то: мишљење одбора, да ли да се уговор са Денком Стојановићем о закупу „Табак Ибрахимовог чајира,“ раскине; решење шта се има урадити са зградом старе општ. кланице; молба Дим. Стојановића, концесионара, да му општина изда под закуп зграду старе кланице; одобрење одбора да се 85 дин. за осигурање зграде Цветног трга исплати из партије на непредвиђене расходе; тражење опсерваторије да општина огради своје плацеве; молба Влад. Савића пенс. за ослобођење поротничке дужности; молба Алексе Васића, пуномоћника Думе Деде, да се његов властодавац ослободи плаћања дужне таксе за воду;

Петровић 1727. г. уједини Београдску и Карловачку Митрополију.¹⁾ За аустријске владе у Београду се још налазио трговачки суд за решавање трговачких спорова.²⁾

У почетку овога века у Београду је била добро развијена посредничка трговина између турских и аустријских земаља.³⁾ Знамените царинске приходе за се је побирао везир београдски.⁴⁾ За Карађорђевог владу, као што се види из Карађорђевог Деловодног Протокола, преко Београда ишла је у Ниш аустријска транзитна трговина. У почецима новог српског државног живота, док се још не беху подигли омањи трговински центри у маленој српској држави, Београд беше стовариште за све градове и села у Србији.⁵⁾ Тада се Београд поче трговински развијати и потискивати турску варош.⁶⁾ Београд постаде посредником у извозу српских сировина и увозу аустријских фабрика.⁷⁾ Ипак је Београд непрестано чинио утисак оријенталске вароши, док је Земун „сијао вели-

саопштење процене имања Свет. Стојадиновића; тражење Тодора Милишића, да се ослободи касапске аренде; молба Милосава Живковића финансијског трошарине, за новчану помоћ; решење питања односно наплате дужне калдрме испред бившег имања Стевана Радосављевића у Краљ Александровој улици, — одбор је решио,

да се ови предмети ставе на дневни ред за идућу седницу.

Н А Р Е Д Б А

Да би се отклонили несрећни случајеви, који би могли наступити услед тога, што појединци врло често пуштају улицама одраслију ждребад па и саме коње, а без икаквог или са врло малим надзором, Управа града Београда, позвана дужношћу да се стара о личној сигурности престоничких грађана, овим објављује истима, да ће у будуће сваки онај, чије би се одрасло ждребе или коњ нашао на улици, а не би био од нарочитог лица вођен или за кола везан, бити кажњен по §. 326. казн. закона.

Из канцеларије управе града Београда, 16. фебруара 1900 г. Бр. 3661.

О Б Ј А В А

Господин Министар војни предписом својим од 19. т. м. ЛБр. 561. изволео је наредити: да се саопшти свима **просутим обвезницима редовне и првог позива народне војске**, да имају права на **бесплатну операцију и лечење у београдској војној болници**, до оздрављења и о државном трошку.

На основу наређења команданта VII. пуковског округа од 25. фебруара т. г. Бр. 2411. суд општине београдске саоп-

чанственошћу јевропске вароши.¹⁾ Сава Мала, у којој су данас груписани највећи београдски капитали, 1826. г. беше село од 100 кућа и спадаше у спахилук Кнеза Милоша Великог.²⁾

Када се Србија под Обреновићима ослободи турске супрематије, Београд, престоница Србије, постаде преставником југославенске радиности, трговине, културе, цивилизације, књижевности. На Београд су управљени погледи од Црног до Јадранског Мора, од Саве и Дунава до Јегејског Мора....

Цариградски Друм полазио је из Београда преко и дела Врачара и ишао поред Дунава на ушће В. Мораве и даље у срвек. Браничево. Пропању Браничева напушта се тај пут на ушће В. Мораве, па се иде краћим путем преко Шумадије. Скретање се вршило код дан. Гроцке. Путницима XVI. и XVII. в. падаше у очи на овом путу до Гроцке градић *Авала* или *Жрлов*.³⁾ Градић је био насељен још 1675. г.⁴⁾ За

штава обвезницима резервистима и I позива народне војске, да се сваки, који би желио да се оперише, пријави команданту VII. пуковског округа, са својом војничком исправом или уверењем, да изјави да хоће да се операцији подвргне а команда ће га са својим актом упутити у војну болницу.

Од суда општине београдске 14. марта 1900 год. ОББр. 623 у Београду.

О Г Л А С

Као прошле тако и ове године држаће се у вароши **Пироту тродневни марвени панађур** у дане: 1, 2 и 3 априла текуће године.

На овоме панађуру продаваће се стока свију врста.

Ово се саопштава трговцима ради знања.

Од суда општине града Пирота 8. марта 1900 год. у Пироту Бр. 1395.

О Г Л А С

Према одобрењу Г. Министра грађевина од 6. марта тек. год. Бр. 1802 држаће Управа града Београда јавну усмену лицитацију у своме грађевинском одељењу, на дан 24. марта у 10 часова пре подне за **оправку стакленог салона у Топчидеру**.

Предрачунска је цена овога посла 1025 дин. 41 п. дин. а кауција у 170 дин. полаже се у готовом новцу, вредећим папирима или интабулацији према закону.

Позивају се предузимачи да дођу и лицитирају.

Из канцеларије Управе града Београда грађевинског одељења 17. марта 1900. год. ГБр. 363 у Београду.

време Аустријанаца (1718—1739. г.) беше колонија Немаца из Пфалца *Двомошће*.¹⁾

Гроцна.²⁾ Гроцка је подигнута 1550. г. због темпшварских инвазија.³⁾ Како бележе неки путописци,⁴⁾ у Гроцкој је у XVI. в. био каравансерај. У аустр. дистри. списковима Гроцка се помиње као варош и главно место истоимена дистрикта.⁵⁾ У Гроцкој се тада налажаше школа и царинарница.⁶⁾

Смедерево. (У спом., докум., акт. Smedro, Sendero, Zendero, Sinderin, Symandria, Smetro, Smedervo, Smedreo, Smedro, Semendria, Samandria, Senderevo, Semedrum, Smadervo, Smiderovo, Zenderem, Szendren, Zendren; Szendrovium, Synderevo, и т. д.; **Смедерко**; у пут: Sendereun, Samandria, Schmedraw, Schmedravo, Semendrey и т. д.)

(Наставиће се)

¹⁾ Чуп. Год. к. VIII. с. 264, 330. Zweybruck, Zweibrücken, Zinibruck.

²⁾ У пут. Hissargie, Hissarlui, Hissarluck, Guzik Palanka, Gorozge, Grotkka, Isarchich, Mala Palanca, Cleen Pallanca, Grosca, Ichardie, Mali Bulkovar, Parchan, Kleyn Palanca; у аустр. пат. рапорт. Krozka, Krozna, Kreskan, Kraskan, Crezka, Kirezka, Kroz.

³⁾ Heerstrasse с. 124.

⁴⁾ Римов, Цигвадин, Герлах, Л. Рим.

⁵⁾ Спом. XVIII. с. 103. Максим Ратковић назива Гроцку вароши, а Свилзјнац, Буприју и Параћин шанцевима и селима. Гласн. к. LVI. с. 195, 197.

⁶⁾ Гласник к. LVI. с. 195, 197 М. Петровић, Финансије к. I. с. 37.

¹⁾ М. Петровић, Финансије к. I. с. 50.

²⁾ Гласник к. III. 2. од. с. 272—273.

³⁾ П. Соларић, Гражд. Земл. с. 468.

⁴⁾ М. Петровић, Финансије к. I. с. 33—34.

⁵⁾ В. и Л. Петровић, Грађа с. 306.

⁶⁾ Споменик XXIV. с. 20, 25.

⁷⁾ Boné, Turquie t. III. с. 161—164. — Weimmer, с. 228.—230. — Ст. Милошевић, Земл. с. 39, 62.

¹⁾ Lamartine, Voyage en Orient 1832—1833. с. 275. Semlin, première ville de la Hongrie, brille de l'autre côté du Danube avec toute la magnificence d'une ville d'Europe.

²⁾ Ј. Вујић, Путешествије с. 19—20, 303.

³⁾ У путоп. Nobolla, Navala, Avala, Ziernaw; Sarnow, Zarno. У нар. песм. „Од Авале Порча.“

⁴⁾ Морозини 1675. г.: Navala, fortezza di 60 case. Rad. к. LXXI. с. 21.